



NORGES HØYESTERETT

Den 13. mars 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Ringnes og Falch i

HR-2020-548-U, (sak nr. 20-039530STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Morten Johan Bjønness)

mot

Påtalemyndigheten (politifullmektig Amalie Eide Øfstaas)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om forlengelse av internering i medhold av utlendingsloven § 106, jf. § 106 b.
- (2) A, født 00.00.1966, er irakisk statsborger. Han fikk 6. november 2013 endelig avslag på sin asylsøknad. Senere anmodninger om omgjøring er ikke tatt til følge. Utlendingsdirektoratet fattet 7. oktober 2019 vedtak om utvisning av A med varig innreiseforbud.
- (3) A ble pågrepet 22. juli 2019 og innsatt på Trandum. Ved Oslo tingretts kjennelse 23. juli 2019 ble han internert for åtte uker i medhold av utlendingsloven § 106 første ledd bokstav a (identitetstvil) og b (unndragelsesfare). Interneringen er senere forlenget en rekke ganger, senere kun på grunnlag av unndragelsesfare.
- (4) Oslo tingrett avsa 18. februar 2020 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1966 (DUF: 0000 000000 00), kan holdes fortsatt internert inntil retten eller politiet bestemmer noe annet, men ikke ut over den 17. mars 2020.»
- (5) A anket kjennelsen til lagmannsretten. Borgarting lagmannsrett avsa 20. februar 2020 kjennelse med slik slutning:

«Anken forkastes.»
- (6) A har anket kjennelsen til Høyesterett. Det er blant annet anført at det foreligger feil ved lagmannsrettens saksbehandling, og at videre internering er uforholdsmessig. Lagmannsretten skulle ha innhentet opplysningene fra Politiets utlendingsenhet om irakiske myndigheters identitetsverifikasjon og aksept av tvangsretur, jf. straffeprosessloven § 384 og henvisningen i utlendingsloven § 99 a til straffeprosessloven kapittel 26. Feilen har åpenbart hatt betydning

for avgjørelsens innhold. Ved at Politiets utlendingsenhet tilbakeholder opplysninger, er utlendingen avskåret fra å føre kontroll med om vilkårene for internering er oppfylt, og han fratras all mulighet for effektivt å utøve sine grunnleggende rettigheter til å imøtegå de avgjørende opplysningene, jf. Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1. Som følge av dette er videre internering uforholdsmessig. Det anføres at det som følge av sikkerhetssituasjonen alene ikke er sannsynlig at A kan returneres. Det er lagt ned påstand om at A løslates, subsidiært mot meldeplikt.

- (7) *Påtalemyndigheten* har anført at anken ikke kan føre frem. Det er lagt ned påstand om at anken forkastes.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalget bare kan prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolking, jf. utlendingsloven § 99 a, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og EMK, kan ankeutvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.
- (9) A har vært internert siden 22. juli 2019. Ved utløpet av interneringsfristen som følger av lagmannsrettens avgjørelse, vil han ha vært internert i nærmere åtte måneder. I kjennelsen legger lagmannsretten til grunn at det foreligger «særlige grunner» etter utlendingsloven § 106 b tredje ledd for fortsatt internering.
- (10) Deretter behandler lagmannsretten spørsmålet om fortsatt internering er et uforholdsmessig inngrep, og tar korrekt utgangspunkt i HR-2009-1215-U avsnitt 16, hvor det blant annet heter:

«Utvalget legger til grunn at etter hvert som fengslingstiden blir lang, må domstolene også stille tiltagende krav til grunnlaget for fortsatt fengsling, til innsatsen og til fremdriften fra utlendingsmyndighetenes side, til dokumentasjon for gjennomførte tiltak, og til oversikt med hensyn til gjenstående undersøkelser.»

- (11) Lagmannsretten uttaler deretter:

«Lagmannsretten er enig i at henvisningen til sikkerhetssituasjonen fremstår som vag. Dersom uttransportering ikke skjer innen den fastsatte interneringsperioden, er lagmannsretten av den oppfatning at det må stilles krav om at Politiets utlendingsenhet ved en eventuell fortsatt internering angir noe mer konkret med hensyn til tidsaspektet for en uttransportering.»

- (12) Etter utvalgets syn er henvisningen til at sikkerhetssituasjonen fremstår som «vag» og at tidsaspektet må angis «noe mer konkret» ved eventuell ytterligere forlengelse, ikke en tilstrekkelig begrunnelse for at internering utover syv måneder var forholdsmessig. Begrunnelsen etterlater tvil om lagmannsretten, i lys av HR-2009-1215-U, har stilt tilstrekkelige krav til det grunnlaget som må foreligge for å forlenge den interneringen som allerede hadde vært lang. Det er også uklart hva lagmannsretten legger i at sikkerhetssituasjonen i Irak «fremstår som vag».
- (13) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (14) For øvrig viser utvalget til at det var anført at det hersket tvil om irakiske myndigheter hadde akseptert at utlendingen kunne tvangsreturneres. Prosessfullmektigen hadde derfor krevd fremlagt dokumentasjonen for politiets opplysning om at irakiske myndigheter har verifisert hans identitet og akseptert tvangsretur, jf. straffeprosessloven § 384. Dette kravet tok lagmannsretten ikke til følge, under henvisning til at det ikke var grunn til å tvile på politiets

opplysninger.

- (15) I denne sammenheng peker utvalget på at kravet om fremleggelse av dokumentasjon har en side til retten til kontradiksjon etter EMK artikkel 5 nr. 4, jf. nr. 1 bokstav f, se Kjølbros, «Den europeiske menneskerettighetskonvention», 4. utgave, side 450 følgende, og Den europeiske menneskerettsdomstolens «Guide on Article 5 of the European Convention of Human Rights», særlig avsnitt 254. Utvalget forstår det slik at politiet har nektet innsyn under henvisning til at politiets operative arbeid må beskyttes. Det er naturlig at lagmannsretten i sin nye vurdering gjør en konkret vurdering av om utlendingen og eller hans prosessfullmektig har krav på å få se de dokumentene som er etterspurt.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Arne Ringnes
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)